

Прво извештавање о појави трулежи корена (ризоктониозе) на горушици (*Vicia ervilia*) у Бугарској

Автор(и): проф. д-р Петър Чавдаров, Институт по растителни генетични ресурси „К. Малков“ – Садово; доц. д-р София Петрова, Институт по растителни генетични ресурси "К. Малков" – Садово, ССА; Йордан Рангелов, ИРГР – Садово, ССА

Дата: 18.08.2025 **Брой:** 8/2025

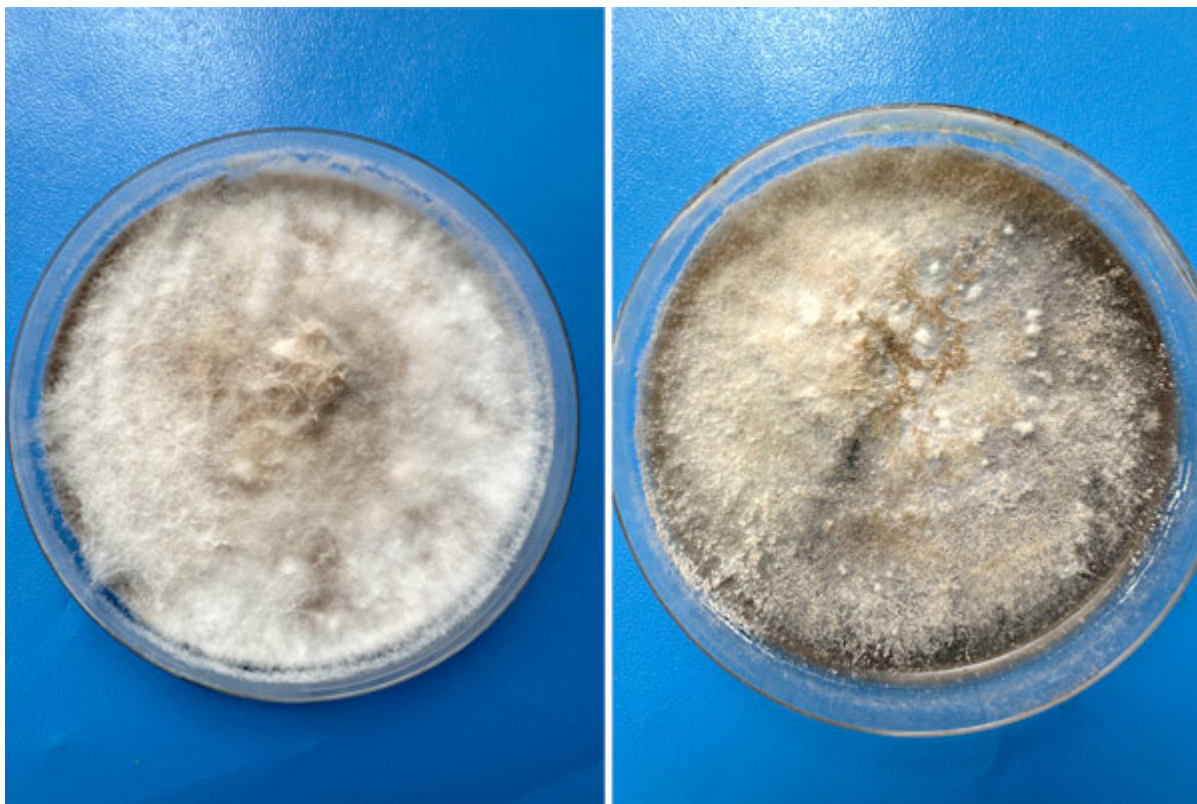
Gorčica, ili takozvana "gorušica" (*Vicia ervilia* L.) Willd pripada porodici Leguminosae (*Fabaceae*). Pripada rodu *Vicia* (grahorica), koji se sastoji od oko 160 jednogodišnjih i višegodišnjih vrsta. *Vicia ervilia* je drevna zrnasta mahunarka iz mediteranskog regiona. Ovu su usevu visoko cenili zemljoradnici Starog sveta zbog poboljšanja nutritivne vrednosti stočne hrane. Trenutno, seme *Vicia ervilia* je od interesa ne samo kao stočna hrana, već i kao potencijalna komponenta u funkcionalnoj hrani i dijetetskim suplementima.

U 2025. godini, različiti uzorci gorčice proučavani su na oglednom polju IPGR – Sadovo. Različiti genotipovi su ocenjivani prema različitim agromorfološkim svojstvima, kao i po razvoju i širenju različitih vazdušnih i zemljišnih fitopatogena. Tokom posmatranja u periodu cvetanja i na početku formiranja mahuna, zabeležene su izolovane biljke sa blagom hlorozom koja je počinjala od donjih listova. Postupno, hloroza je zahvatila i listove gornjih slojeva, a u kasnijoj fazi primećena je i pojava uvenuća čitavih biljaka (Sl. 1, 2). •

Simptomi truleži korena kod gorčice

Tokom pregleda, prikupljeni su i analizirani zaraženi biljni uzorci u laboratoriji za fitopatologiju Instituta. Oboleli biljni uzorci su isprani i postavljeni na hranljivu podlogu (krompiro-dekstroza agar) i inkubirani u termostatu na 24°C tokom 14 dana. Dinamika rasta micelije je određivana svaka 3 dana. U početku smo zabeležili brz razvoj micelije sa puzavom substratnom micelijom. Boja vazdušne micelije se menjala od belkaste do svetlo braon. Nakon 14 dana, izvršena je mikroskopska analiza i digitalno snimanje struktura patogena. Utvrdili smo da su hife septirane i vrlo često se granaju pod pravim uglom. Sklerocije su bile male, nepravilnog oblika, locirane na periferiji i pretežno braon boje (Sl. 3, 4).

Micelijum Rhizoctonia solani

Nakon laboratorijskih analiza, identifikovana je vrsta *Rhizoctonia solani*. Simptomi uočeni u uslovima polja i prirodnog infekcionog pozadine takođe su potvrđeni veštačkom inokulacijom biljaka pod kontrolisanim laboratorijskim uslovima.

Ovo je prvi izveštaj o pojavi truleži korena na gorčici (*Vicia ervilia*) u Bugarskoj.

Zemljišna gljiva *Rhizoctonia solani* je opasan zemljišni fitopatogen. Uglavnom inficira koren i stabiljke različitih gajenih biljaka, uključujući mnoge mahunarke u različitim delovima sveta. Trulež korena koju izaziva ova gljiva može značajno smanjiti prinos i kvalitet proizvoda dobijenog od useva zrnastih mahunarki. Isti patogen je zabeležen kao uzročnik rizoktonioze kod pasulja u Bugarskoj.

Literatura:

1. Bobev, S. 2009. Priručnik o bolestima gajenih biljaka.
2. Zohary, D., Hopf, M. 2000. Domestikacija biljaka u Starom svetu, *Annals of Botany*, 88 (4), 666.

3. Maxted, N., 1995. Ekogeografska studija Vicia podroda Vicia. Sistematske i ekogeografske studije o genofondovima useva 8. Međunarodni institut za biljne genetičke resurse, Rim, Italija.
4. Salt, G. A. 1982. Faktori koji utiču na otpornost prema truleži korena i uvenuću. Strane 259-267 u G.C. Hawtin i C. Webb, ur., Unapređenje boba. Martinus Nijhoff Publishers, Holandija.